

Petycja przeciw nowelizacji Prawa Budowlanego zmierającego do rozszerzenia ograniczonych uprawnień architektonicznych

PETYCJA

Szañowny Panie Ministrze,

na podstawie ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach, niniejszym w imieniu osób wykonujących zawód architekta (obecnie w Polsce mamy 13 671 architektów posiadających uprawnienia i wpisanych na listę członków Izby Architektów), przedkładamy petycję.

Przedmiotem petycji jest żądanie:

- wykreślenia Art. 1 ust. 7) pkt a) z projektu ustawy o zmianie ustawy Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw (numer w wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów UD427) w brzmieniu:

„W art. 15a: a) ust. 3 otrzymuje brzmienie: „3. Uprawnienia budowlane w specjalności architektonicznej w ograniczonym zakresie uprawniają do projektowania lub kierowania robotami budowlanymi w odniesieniu do architektury obiektu o kubaturze do 1000 m³.”

- Wykreślenia z tabeli stanowiącej załącznik nr 2 Rozporządzeniu Ministra Inwestycji i Rozwoju w sprawie przygotowania zawodowego do wykonywania samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie z dnia 29 kwietnia 2019 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 831) wykaz kierunków studiów odpowiednich lub pokrewnych dla danej specjalności w wierszu o lp. nr 2 ostatniej pozycji (kolumna Kierunki studiów pokrewne dla danej specjalności) słów: „kierunek studiów w zakresie budownictwa” i pozostawienie tej pozycji pustej.

UZASADNIENIE

Architektura to nauka, która interdyscyplinarnie łączy wiedzę inżynierską z humanistyczną (historia, socjologia, psychologia), naukami o środowisku oraz sztuką kształtowania funkcjonalnego i estetycznego budynków. Architekt to zawód zaufania publicznego i jeden z ośmiu zawodów sektorowych, które podlegają europejskim regulacjom dotyczącym zharmonizowanego kształcenia, i których wykonywanie związane jest ze szczególną odpowiedzialnością. W dochodzeniu do uzyskania prawa wykonywania zawodu architekta zupełnie inna jest ścieżka edukacyjna architekta niż technika i inżyniera budownictwa, co sprawia, że technicy i inżynierowie budowlani nie powinni zajmować się architekturą, i w tym kontekście zupełnie nie ma znaczenia czy dotyczy to projektowania architektury małego, czy dużego obiektu.

Dlatego jako architekci sprzeciwiamy się bezzasadnemu rozszerzeniu ograniczonych uprawnień do projektowania w specjalności architektonicznej dla osób, które nie posiadają wiedzy, doświadczenia, nie odbyły odpowiedniej praktyki i nie zdały egzaminu weryfikującego wiedzę i kompetencje w dziedzinie architektury. Takie rozszerzenie będzie skutkiem proponowanej zmiany przepisów - poprzez wykreślenie „zabudowy zagrodowej” z zakresu ograniczającego dotychczasowe uprawnienia.

Ministerstwo nie przedstawiło żadnych analiz dotyczących wpływu postulowanych zmian na rynek pracy[1], na kulturowe środowisko zbudowane, krajobraz, ochronę zabytków, sektor edukacji. Postulowane zmiany legislacyjne wpłyną natomiast destrukcyjnie na wszystkie przedstawione powyżej aspekty. Jednocześnie uważamy, że nie dopełnione są warunki określone w dyrektywie Parlamentu Europejskiego w sprawie analizy proporcjonalności przed przyjęciem nowych regulacji dotyczących zawodów, która na kraje członkowskie nakłada obowiązek przeprowadzenia szerokich konsultacji społecznych, w przypadku zmian dotyczących zawodów regulowanych.

Znajdujące się w uzasadnieniu do projektu ustawy jednodaniowej[2], rzekome „uzasadnienie” dla pomysłu poszerzenia ograniczonych uprawnień architektonicznych do projektowania (poprzez likwidację zapisu w „zabudowie zagrodowej lub na terenie zabudowy zagrodowej”, czyli likwidację kryterium funkcjonalno-użytkowego odnoszącego się do możliwości projektowania obiektów”) jest nietrafne i nie uwzględnia szerokiego wpływu tej zmiany na różne aspekty rzeczywistości gospodarczej i kulturowej.

Liczba architektów posiadających pełne uprawnienia zawodowe jest już dziś zbyt duża dla realizacji wszystkich aktualnych oraz planowanych inwestycji, i nie ma zapotrzebowania rynkowego na osoby z uprawnieniami ograniczonymi. Należy raczej usunąć z przepisów prawa ten rodzaj uprawnień, który ma swoją genezę w powojennej odbudowie kraju, po roku 1945, który wprowadzono przy deficycie fachowców, w tamtym okresie czasu.

Warto zauważyć, że celem ustawy Prawo budowlane nie jest „popularność” konkretnego zakresu uprawnień budowlanych, lecz prawidłowa i poprawna konstrukcja przepisów umożliwiających sprawne przeprowadzanie procesu inwestycyjnego. Próba poszerzenia uprawnień osobom nieprzygotowanym profesjonalnie do projektowania architektonicznego, doprowadzi do wielu problemów inwestycyjnych i utraty również wielu środków publicznych – np. w przypadku źle zaprojektowanych, małych inwestycji gminnych – do 1000 m³ kubatury. Nastąpi ponadto niepotrzebna komplikacja już i tak dość skomplikowanych przepisów prawa inwestycyjnego, której dalekosiężne skutki są w dniu dzisiejszym nie do przewidzenia.

Projektowanie architektoniczne oprócz wielu innych zagadnień mieści w sobie również aspekt kulturowy, który polega na kształtowaniu funkcji obiektów budowlanych. Tak więc, gdyby ograniczone uprawnienia miałyby nadal funkcjonować, pomimo ich ułomności, to powinny przynajmniej zawierać ograniczenie odnoszące się do rodzaju funkcji projektowanych obiektów budowlanych. W obecnym stanie prawnym każda ze specjalności budowlanych posiada odpowiednie dla niej, charakterystyczne ograniczenia. Przykładowo: zgodnie z art. 15a ust. 23 ustawy prawo budowlane instalatorzy elektryczni mogą zdobyć uprawnienia ograniczone do projektowania instalacji elektrycznych wraz z przyłączami i urządzeniami w obiektach o kubaturze do 1000 m³ z dodatkowym kryterium ograniczającym jakim jest napięcie do 1 kV. Z kolei, zgodnie z art. 15a ust. 5 Prawa budowlanego osoby posiadające ograniczone uprawnienia konstrukcyjne mogą projektować konstrukcję w obiektach do 1000 m³ przy łącznym spełnieniu warunków ograniczających (wysokość, ilość kondygnacji nadziemnych, sposób posadowienia, rozpiętości elementów konstrukcyjnych itp.). Analogicznie wygląda sposób ograniczenia uprawnień w każdej innej specjalności budowlanej (w branży mostowej, drogowej, kolejnictwie itp.).

Zatem wykreślenie rodzaju funkcji obiektów budowlanych (mieszkalnej jednorodzinnej i gospodarczej związanej z produkcją rolną) z zakresu ograniczonych uprawnień architektonicznych i pozostawienie wyłącznie kubatury nie można inaczej ocenić niż jako działanie całkowicie nielogiczne, o dalekosiężnych konsekwencjach w wielu dziedzinach.

Likwidacja kryterium „zabudowy zagrodowej” w uprawnieniach ograniczonych jest rozwiązaniem szkodliwym społecznie, ze względu na umożliwienie pełnienia samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie w zbyt szerokim zakresie przez osoby, które nie posiadają odpowiedniej wiedzy w zakresie architektury obiektów budowlanych. Po wprowadzeniu nowelizacji, osoby te (technik budowlany i inżynier budownictwa) będą miały możliwość sporządzania projektu architektonicznego budynków do 1000 m³ w dowolnej przestrzeni, np. w ścisłych centrach miast, i o każdej możliwej funkcji (np. kościoły, budynki usługowe, mieszkalne, publiczne), w strefach objętych ochroną konserwatorską, a jedynym wyznacznikiem możliwości oddania w ich ręce ładu architektonicznego w Polsce będzie parametr kubaturowy.

Jednocześnie informujemy, iż jako podmiot wnoszący wyrażamy zgodę na ujawnienie na stronie internetowej podmiotu rozpatrującego petycję danych, w tym danych osobowych lub innych danych identyfikujących.

niżej podpisani

[1] Niewielkie obiekty to znaczna część rynku budowlanego a proponowane w ustawie zmiany doprowadzą do wzrostu wysokiego poziomu bezrobocia wśród wykształconych architektów, szacuje się, że zaledwie kilkanaście procent absolwentów Wydziałów Architektury utrzymuje się z wykonywania usług projektowych, ze względu na nadwyżkę ilości architektów nad ilością zleceń projektowych.

[2] *„Przewiduje się, że proponowane zmiany likwidujące ograniczenie zakresu projektowania do obszaru zabudowy zagrodowej może przełożyć się na zwiększenie zainteresowania zdobyciem uprawnień budowlanych w specjalności architektonicznej w ograniczonym zakresie.”*

Architekci